

Zápis z Komise pro etiku při SN ČR z června 2021

Konverzace členů probíhala online

Blokádou médií si Hrad vystavuje ostudné vysvědčení

Prezident Miloš Zeman s oblibou vyčítá novinářům, že se starají o věci, které sami nedělali, a proto jim nemohou rozumět. Tímto metrem by měl měřit svým podřízeným, když se pouštějí do kritiky novinářů, ačkoli jeho kancléř k novinářině v životě ani nepřičichl a jeho mluvčí by mohl sloužit na výstavě servilní novinářiny.

Vedoucí kanceláře prezidenta republiky nejnověji přišel s nápadem blokovat informace pěti českých médií, Respektu, Deníku N, Seznamu Zprávy, a pořadům České televize 168 hodin a Reportérům ČT s tím, že jeho úřad tak chce přispět k boji s dezinformacemi. Dal by se odbýt proslulou otázkou majora Terazkyho „Pověďte mi, Kefalín, čo si predstavujete pod takým slovom absurdný“.

Bez ironie, jedná se o čistý nesmysl. Vedoucí kanceláře prezidenta republiky se rozhodne odeprít jakékoli informace novinářům, jejichž práce se mu nelíbí. Pokud k ní má věcné a odůvodněné výhrady, k nápravě lze využít tiskového zákona, zákona o České televizi nebo zákona o rozhlasovém a televizním vysílání. Nápravy se může také domoci podáním žaloby u soudu. Není však známo, že by nějaký soud rozhodl, že některé ze zmiňovaných médií způsobilo kancléři prezidenta republiky nebo jeho úřadu újmu, a že by mu přiznal náhradu škody.

Vedoucí kanceláře prezidenta se nejspíše cítí dotčen tím, co o něm nebo o fungování jeho úřadu média píší nebo zveřejňují. Může si i postesknout, že soudní cesta bývá klikatá a nesnadná. On sám nejlépe ví, kolik času a trpělivosti museli a musejí ve sporu s jeho úřadem vynaložit ti, kteří hájí dobrou pověst svého předka, jemuž hlava státu přiřkla dva novinové články, z nichž jeden napsal úplně jiný autor, a článek, co měl být „vlevo dole“, mluvčí prezidenta dodnes marně hledá.

Prezidentův kancléř zcela přehlíží, že jeho rozhodnutí nemá solidní právní podklad, protože odporuje zákonu o svobodném přístupu k informacím, který zavazuje státní orgány poskytovat informace vztahující k jejich působnosti.

Jedna věc však trčí z prohlášení vedoucího kanceláře prezidenta republiky jako sláma z naleštěných zbohatlických bot. Blokována má být pětice médií, která v minulosti přinesla kritické informace o něm, o fungování kanceláře prezidenta republiky nebo o jemu podřízených organizacích, a která mu nemusela být po chuti. Proč ale potom u všech všudy do svého seznamu nezahrnul také deníky

MfDnes nebo Lidové noviny, které pozoruhodným poměrem v Lesní správě Lány věnovaly dlouhodobě pozornost?

*Adam Černý,
předseda Syndikátu novinářů České republiky*

Nová podání:

1)

Podání na materiál s názvem/titulkem: Policie v Chicagu zastrelila 13letého kluka, když se vzdával. Zveřejněné video <https://www.novinky.cz/zahranicni/amerika/clanek/policie-v-chicagu-zastrelila-13letho-klukakdyz-se-vzdaval-ted-zverejnila-video-40357202> Název média: Novinky.cz <https://www.novinky.cz/zahranicni/amerika/clanek/policie-v-chicagu-zastrelila-13letho-klukakdyz-se-vzdaval-ted-zverejnila-video-40357202>. Materiál otištěn/ vyslán dne: 16.04.2021, 9:05 Autor materiálu: Jitka Zadražilová, Novinky. Konkrétnější údaje – strana, pořad: zpravodajství <https://www.novinky.cz/zahranicni/amerika/clanek/policie-v-chicagu-zastrelila-13letho-klukakdyz-se-vzdaval-ted-zverejnila-video-40357202>. Adresa redakce (média), <https://www.novinky.cz/zahranicni/amerika/clanek/policie-v-chicagu-zastrelila-13letho-klukakdyz-se-vzdaval-ted-zverejnila-video-40357202>.

Komise oslovila redakci Novinek – bez odezvy. Seznámila se s materiálem a konstatuje, že skutečně není jasné, zda se nezletilý vzdává, nebo odhazuje zbraň.

2)

Stížnost na jednání Jana Skřivánka, který údajně použil celé pasáže z diplomové práce: Andrej Bělocvětov - Theakston 1923-1997 FF UK v Praze 20. 5. 2009 <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/72270/> bez svolení a souhlasu autora k reklamním účelům.

Článek údajně obsahuje cca 70 % původního textu. Stěžovatel kontaktoval šéfredaktora časopisu Josefa Ledvinu se žádostí o vysvětlení. Podle stěžovatele se pan Ledvina sdělil, že takové věci nečte a posléze se vyjádřil, že je vše v pořádku a nevidí žádný problém.

Citující uvádí, že nesouhlasí s premisou stěžovatele, že z jeho práce citoval v reklamním textu. Odmítám tvrzení, že text psal ve „snaze po zvýšení ceny obrazu“ a považuje je za urážlivé.

Uvádí, že [Artplus.cz](https://www.artplus.cz/) je databáze aukčních výsledků a zpravodajský portál zabývající se trhem s uměním. Z práce pana Šrejma cituje s přiznáním zdroje, byť bez přesného uvedení strany a všech náležitostí citační normy. Takovouto formu citace odborných textů v zpravodajském či publicistickém kontextu

nicméně považuje za obhajitelnou. Práce pana Šrejma prý není jediným odborným textem, který je v článku citován.

Komise se seznámila se stížností i článkem a konstatuje, že stěžovatel je tam uveden jako autor před citáty, a nakonec ještě v závěru je uvedeno, že se jedná o jeho diplomovou práci. Citovat s uvedením pramene není etický prohrěšek. Naopak etický prohrěšek by byl, kdyby citující pramen (zdroj) neuvedl.

3)

Další podání se týká novinářské etiky v období probíhající epidemie koronaviru. Stěžovatelka uvádí, že je znechucena z článků, které jsou uveřejňovány na webu Seznam Zprávy. Citát ze stížnosti: „Tento „plátek“ sice nevyhledávám, ale když pracuji na počítači, tak titulky není možné nepřehlédnout. Jsem ročník 1954, zažila jsem „těžké doby“, a tak jsem opravdu ráda za svobodu slova. Dokonce jsem schopná pochopit, že redaktorům Seznamu Zprávy leží vláda a ANO v žaludku. Ale čeho je moc, toho je příliš. Sotva přišla zpráva o výměně hl. hygieničky, už u té nové hledají nějaký „skandálek“. Prostě podle vzoru „ať jsem bit, jen když se peru“. Podle mého názoru je to v současné době nehorázné. Rozhodně to nepřispěje k tolik potřebné „ukázněnosti“ občanů, která se týká epid. opatření. A pak také hygieniků není tolik, aby se dalo vybírat. Fakulta hygieny byla zrušena a studijní obor asistent hygienické služby také. Nejsem stěžovatelka, klidně bych svůj názor sdělila výše uvedené redakci, ale kontakt na ni jsem na jejich webu nenašla. Ještě bych chtěla říci, že si vážím novinářů jako je např. pan Kmenta a pan Klíma. Ze Seznamu Zprávy mám takový pocit, že si vystačí s „plivnutím jedovaté sliny“ a jdou od problému. Protože něco skutečně odhalit dá dost práce. Např. schůzka na Vyšehradě - Prymulova rouška je v tomto kontextu nepodstatná, myslím že by se daly odhalit podstatnější věci. Děkuji za pochopení a pokud to bude možné, prosím o nějakou formu usměrnění redakce.“

Komise pro etiku konstatuje, že se obrátila na Seznam Zprávy, které v odpovědi konstatují, že podle jejich názoru k pochybení nedošlo. Komise zároveň konstatuje, že Seznam Zprávy jsou médium nezávislé a „usměrňování redakce“ naštěstí opravdu nepatří do náplně komise.

4) Stížnost na odepření publikování informace o sběru podpisů pro vyhlášení místního referenda v radničním periodiku Soběslavská Hláska vydávaném v Soběslavi.

Stížnost je určena pro Ministerstvo vnitra vykonávající dohled nad místními samosprávami, resp. jimi vydávanými dokumenty a nařízeními. Odkaz na Etický

kodeks Syndikátu je obsažen v Zásadách pro vydávání našeho radničního periodika s tím, že Etický kodeks je pro redaktorku periodika uveden jako závazný. Chování paní redaktorky považuje stěžovatel za porušení mj. právě tohoto Etického kodexu.

Oslovená redakce Soběslavské hlásky uvádí, že i když odmítli příspěvek spolku v Soběslavské hlásce č. 6 uveřejnit, informace o přípravě referenda ve zpravodaji zazněla na dvou místech - obyvatelé města o něm byli stručně informováni redakcí v příspěvku věnovaném Zastupitelstvu města Soběslavi a věcně se k němu vyjádřil ve svém stanovisku starosta města.

Vydavatel dále nabídl spolku Naše Soběslav prostor pro vyjádření ohledně referenda v červencovém čísle Soběslavské hlásky, a to ještě před tím, než byla tato stížnost do redakce zaslána. Nicméně současná situace okolo průmyslové zóny je velmi složitá a příspěvek spolku chce redakce doplnit o informace od Výboru pro rozvoj průmyslové zóny, který byl zřízen zastupitelstvem města, aby měli občané ucelené informace. Okolo uveřejňování příspěvků některých jednotlivců či skupin, mezi nimi i stěžovatele, řeší dlouhodobě problémy. Jedná se zejména o objektivitu informací v příspěvcích k uveřejnění. S obdobným problémy se údajně setkali i u spolku Naše Soběslav, který nevyužívá k informování pouze Hlásku, ale i řadu jiných komunikačních kanálů, včetně letáků distribuovaných do schránek soběslavských domácností. Za obsah zpravodaje Soběslavská hláska odpovídá vydavatel, tím je město Soběslav. Měl by tedy mít právo vyhodnotit aktuální situaci a o uveřejnění či neuveřejnění příspěvků rozhodnout v rámci platné legislativy a předpisů, avšak dle svého nejlepšího vědomí a svědomí.

Komise - jako už několikrát - upozorňuje na to, že se nejedná o klasické noviny, ale o titul vydávaný magistrátem. Tomu v tomto případě odpovídá i název: Soběslavská hláska. Jak je vidět, stěžujícím bylo nabídnuto, aby informace publikovali. Spor je evidentně regionální a jako regionální je potřeba ho řešit.